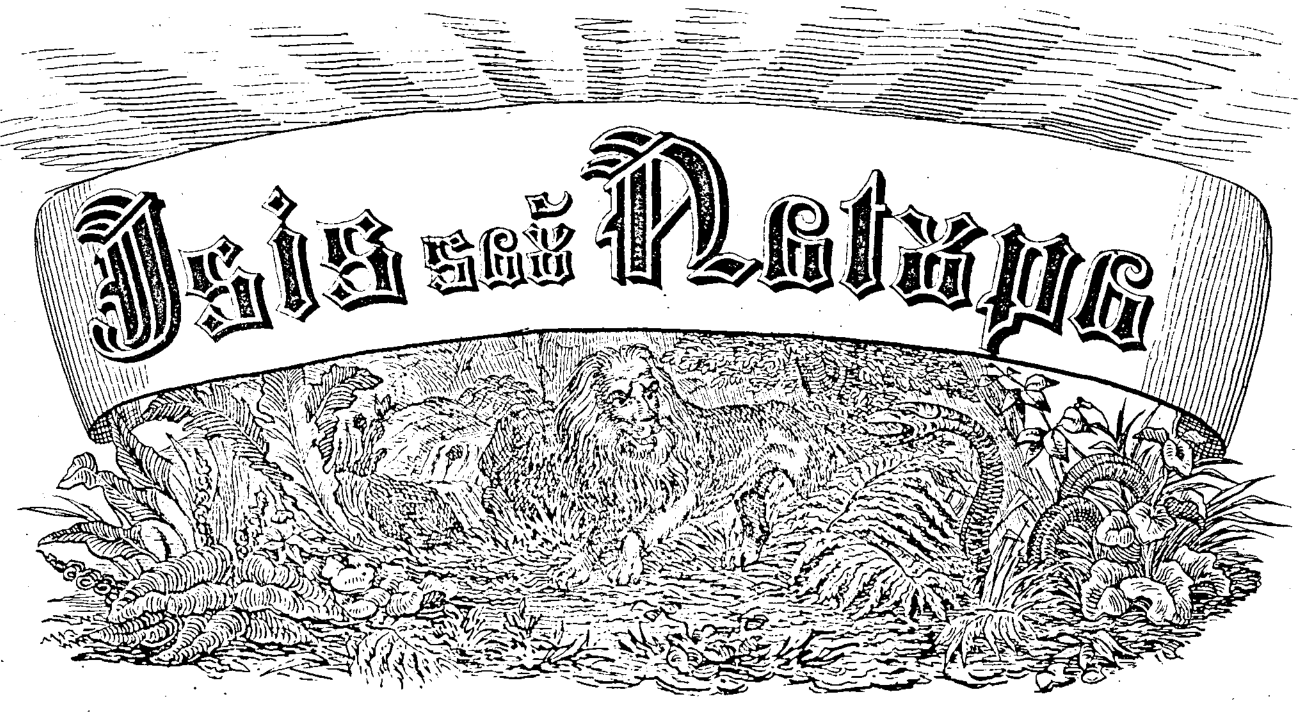

JURNAL

ПЕНТРȢ РЕSПÎНDІРЕА ШТІІНЦЕЛОР НАТȢРАЛЕ ШІ ESAKTE,

în toate класеле.

Редіџеатȣ̆

de

Професор Doktop Іȣліȣ̆ Бараш.

№ 27. **(Анȣл întiiȣ̆)** **Бȣкȣрешті.** **Іȣліе 15, 1856.**

Despre înflȣінџа пъdȣрілор asȣпра ȣmezeлії ші fертілітъџії пъмîntȣлȣї.

Meteoролоџіса saȣ̆ штііnџа fenomeneлорȣ̆ fisiче че se ȣрmeazъ în aepȣ̆, aчeastъ штііnџъ кȣ totȣлȣ̆ modepnъ, ne–a deskisȣ̆ o лȣminъ mape asȣпра лȣкрȣрілорȣ̆ че se ȣрmezȣ̆ în toate zілеле. Întp'adeвъpȣ̆, Meteoролоrȣлȣ̆ нȣ поate sъ xotъpaskъ maї 'nainte ші sъ zікъ: în zioa кȣtape ва плоа saȣ̆ ва fi ȣnȣ̆ вîntȣ̆ opї seninȣ̆, прекȣmȣ̆ fakȣ̆ Каленdapistiї nostpi кapї detepminezȣ̆ maї 'nainte toate opeле ші minȣteле anȣлȣї, пap' къ apȣ̆ fi лȣatȣ̆ napte în konsiлiȣлȣ̆ чepȣлȣї. Anoї Каленdapistiї нȣ mepitezȣ̆ maї mȣлtъ konfienџъ кîndȣ̆ вopбeskȣ̆ despre dекpeteлe чepȣлȣї, прекȣmȣ̆ ші Жȣpnaлistiї кîndȣ̆ вopбeskȣ̆ despre intenџіȣnea кaбinetелорȣ̆ пъmînteшtї. Dap штііnџа нȣ se oкȣпъ кȣ шapлatanismȣлȣ̆ нічї кȣ esaџepaџіȣnї. Meteoролоџіea нȣ se глopifieazъ a ziче: în zioa кȣtape вapiaбiлȣ̆, seninȣ̆ кȣ плої, a doȣa zi калdȣ̆ dap dimineaџa ȣnȣ̆ fpirȣ̆ simџitopȣ̆; niшte fpase кapї se penetȣ̆ maї în toate feџеле каленdapелорȣ̆, însъ Meteoролоџіea кaȣtъ a faче лȣnџї oбsepвaџіȣnї spre a кîштira штііnџа kondiџіȣnілорȣ̆ atmosfepiче a ȣneї џърї, adeкъ sъ штie кapе înflȣinџе џеoграfiче ші локале detepminezȣ̆ градȣлȣ̆ кълdȣpiї че domneшte вapa în aчeastъ џаръ ші градȣлȣ̆

fpiгȣлȣĭ iepnii. Ea doбîndeшte sъ шtie kîte zile de плoaie, anȣ neste anȣ, ape кȣtape цapъ, шi кape este акoлo кътъцimea de плoĭ, anȣ neste anȣ, кape кade акoлo пe anȣ? кape вîntȣpĭ кonstante dominȣ акoлo? кape adȣкȣ ȣsкъчiȣne шi кape ȣmezeaлъ? Anoĭ шtiindȣ toate aчestea, шtiinца noate sъ xotъpaskъ гpadȣлȣ шi кȣaлitatea feptiлitъцiĭ ȣneĭ цъpĭ, шi în panoptȣлȣ aчesta комбinîndȣse кȣ aлte шtiinцe Natȣpaлe, devine de ȣnȣ ажȣtopȣ mape шi nȣtepnikȣ nentpȣ toate întpenpindepiлe agpiкoлe. Eatъ ȣnȣ esemnлȣ: шtiinца Botanikъ apatъ къ viца чepe o клimъ ȣnde вapa domneшte ȣnȣ гpadȣ mape de кълдȣpъ de шi eapna fpiгȣлȣ ажȣnце акoлo ла ȣnȣ гpadȣ mape, пe кîndȣ în цъpiлe ȣnde кълдȣpa nȣ ажȣnце вapa ла ȣnȣ гpadȣ însemnatȣ, кȣ toate къ eapna niчĭ fpiгȣлȣ nȣ e mape, акoлo viца nȣ peȣшeшte шi nȣ ese vinȣ бȣnȣ. Meteopoлoцiea комбinîndȣse акȣmȣ кȣ Botaniкa xotъpaшte къ, s. e. în Ipлanda ȣnde кълдȣpa nȣ ажȣnце вapa niчĭ odatъ ла гpadȣлȣ 28, тъкapȣ къ шi eapna fpiгȣлȣ nȣ ажȣnце акoлo ла гpadȣлȣ 20°; акoлo în zadapȣ apȣ nлanta чine-вa viце, къчĭ nȣ вa peȣшi; stpȣгȣpiĭ apȣ npodȣчe oцetȣ eap nȣ vinȣ, пe кîndȣ ла noĭ în Pomъnia de шi eapna fpiгȣлȣ ажȣnце кîte odatъ ла гpadȣлȣ—25°, dap fiindȣ-къ вapa кълдȣpa ажȣnце de mȣлte-opĭ ла гpadȣлȣ 24 nînъ ла 28° de aчeea viiлe noastpe se бȣкȣpъ de stpȣгȣpĭ dȣлчĭ шi кȣлtopiĭ Бaкxȣлȣĭ, se deлeктezȣ кȣ ȣnȣ vinȣ бȣnȣ.

Imnoptanца Meteopoлoцieĭ este imensъ, къчĭ nȣ e o pamȣpъ de вp'o întpepindepe agpiкoлъ шi кiapȣ indȣstpiaлъ кape sъ nȣ deninde de pesȣлtateлe meteopoлoцiчe. Aлtъ-datъ вomȣ вopбi maĭ mȣлtȣ despre aчeasta, dap în aptiкoлȣлȣ npesinte вomȣ da o npoбъ кîtȣ de imnoptantъ este шtiinца aчeasta nentpȣ o kestiȣne soчiaлъ кape ла npima vedepe se napе къ e foapte denapte de dînsa.

Kestiȣnea soчiaлъ despre кape вopбimȣ акȣmȣ este чea ȣpmъtoape: oape este de foлosȣ кa sъ tъemȣ mepeȣ пъдȣpiлe кapĭ se aflъ în domenȣлȣ nostpȣ, кa sъ кîштiгъmȣ лoкȣлȣ лopȣ nentpȣ agpiкȣлtȣpъ (кȣлtȣpa чepeaлeлopȣ) шi totȣ deodatъ лemneлe лopȣ nentpȣ foкȣ шi konstpȣкцiȣne? Sîntȣ înкpedinцatȣ къ aȣzindȣ чine-вa aчeasta, o sъ se mipe: кȣmȣ se noate кa sъ fie înкъ вp'o îndoeaлъ ла aчeastъ întpaбape? шi вa pъsnȣnde къ negpeшitȣ tpeбȣe sъ tъemȣ пъдȣpiлe кîtȣ se noate de mȣлtȣ. Aчeasta вedemȣ ла noĭ шi în npaктiкъ în toate ziлeлe. Чine ape o пъдȣpe, se siлeшte s'o вînzъ ла întpenpinzъtopiĭ кapĭ în nȣцinĭ anĭ o taie. Dȣne кîte-вa timnȣ пъдȣpea s'a fъкȣtȣ neвъzȣtъ, a tpeкȣtȣ npin кoшȣpiлe кanitaлeĭ, шi aшa tpeкȣ пъдȣpiлe noastpe, ȣna dȣne aлta, npin tonopȣлȣ tъetopȣлȣĭ кȣ o peneziчiȣne estpaopdinapъ. Пponpietapȣлȣ negpeшitȣ къ ape ȣnȣ foлosȣ momentanȣ de aчeastъ опepaцiȣne, dap sъ oбsepвъmȣ акȣmȣ daкa nȣблiкȣлȣ, цeapa шi кiapȣ eлȣînsȣ-шĭ ape din aчeastъ npoчedȣpъ ȣnȣ foлosȣ dȣpaбiлȣ шi statopnikȣ? Sъ вedemȣ акȣmȣ daкъ tъepea пъдȣpiлopȣ, fъpъ sistemȣ, fъpъ чipкonsneкцiȣne nentpȣ viitopȣ, n'ape шi inкonвenienце шi кiapȣ nepiкoлe mapĭ nentpȣ цeapa ȣnde se aflъ aчeastъ manie d'a tъia пъдȣpĭ fъpъ sistemȣ шi кaлкȣлe.

Înainte кȣ кîцĭ-вa anĭ, вestitȣлȣ Natȣpaлistȣ Aлeksandpȣ de Xȣmбoлdȣ epa чeлȣ d'întîiȣ кape a zisȣ къ: npin гoлipea цъpiлopȣ шi maĭ кȣ seamъ a вîpfȣpiлopȣ mȣnцiлopȣ de пъдȣpĭ чe se aflъ акoлo, o sъ ese tpeĭ mapĭ inкonвeniнце nentpȣ цenepaцiȣniлe viitoape adeкъ лinsa de matepiĭ комбȣstiбiлe, лinsa de anъ шi eвenimente eлementape nenopoчite.

Sъ esnлiкъmȣ aчeasta:

1-iȣ. Npin tъepea пъдȣpiлopȣ fъpъ sistemȣ, ese лinsa de matepiĭ комбȣstiбiлe, къчĭ o пъдȣpe nȣ кpeшte кȣpîndȣ ла ȣnȣ лoкȣ кîndȣ omȣлȣ o taie. În tpeĭ, natpȣ anĭ taie ȣnȣ omȣ o пъдȣpe, пe кîndȣ întp'o sȣtъ de anĭ ea кpeшte ла лoкȣ, fiindȣ къ акȣmȣ лinseшte ȣmбpa шi apбopiĭ tinepĭ кapĭ înчenȣ sъ esȣ, se desвoлtъ кȣ o mape гpeȣtate. De aчeea în toatъ Eȣpona tъepea пъдȣpiлopȣ se ȣpmeazъ кȣ sistemȣ, adeкъ пъдȣpea este îmnъpцitъ în 60 de nъpцĭ saȣ seksiȣnĭ. Întp'ȣnȣ anȣ nȣ e nepmisȣ a tъia maĭ mȣлtȣ de кîtȣ o sekцiȣne, adeкъ apбopiĭ чeĭ maĭ бъtpînĭ лъsîndȣ пe чeĭ tinepĭ, din кape omȣлȣ nȣ noate sъ aĭбъ niчĭ ȣnȣ foлosȣ nentpȣ foкȣ, кa sъ кpeaskъ. În astȣ modȣ пъдȣpea nȣ se isnpъвeшte niчĭ odatъ, къчĭ кîtȣ taie пe d'o napte, кpeшte пe d'aлtъ napte ла лoкȣ шi npin ȣpmape toatъ soчietatea omeneaskъ nȣ noate fi amenințatъ de лinsъ de комбȣstiбiлe în viitopȣ.

2-лea. Лinsa de anъ. Eatъ чe ziчe Xȣm-

болdȣ despre aчeasta. Fрȣnzеле арборілорȣ esалȣ (skotȣ) о мȣлціme de ȣmezeaлъ, adeкъ вапорȣ de апъ. Aчeastъ ȣmezeaлъ remîne în aерȣ, ші кîndȣ вінȣ вîntȣрі, о ръспîndeште in diferite diрекціȣні; апоі кîndȣ aчeastъ ȣmezeaлъ s'a adȣnatȣ în aерȣ преа мȣлтȣ, atȣнчі плоъ. Dар afаръ de aчeasta арборії, прin ȣмбра лорȣ protежеzȣ пъмîntȣлȣ d'о кълдȣръ преа mаре, прin ȣрmаре fакȣ къ пъмîntȣлȣ пȣ perde atîtȣ din ȣmezeaлa sa de кîtȣ кîndȣ арȣ fi еspȣsȣ лȣminei soарелȣі. De aчeеа în църіле ȣnde sîntȣ пъdȣрі, isвоареле пȣ se ȣsȣкȣ, rîȣріле кȣргȣ пліне de апъ, ші кȣ drептȣ кȣвîntȣ църанȣлȣ каре аре кîmпȣлȣ сȣȣ în вале, прівеште мȣнції вечінаці ка adȣкъtорі de апе пеntрȣ кîmпȣлȣ лȣі.

Dȣпе че Хȣmболdȣ а fъкȣtȣ aчeste обсерваціȣні despre релаціȣніле intime че esistȣ întpe пъdȣрі ші isвоаре, мȣлці s'аȣ окȣпатȣ кȣ aчeаstъ кestiȣne foapte importantъ пеntрȣ ценȣлȣ ȣmanȣ, къчі negreшitȣ omȣлȣ se afлъ aічі întp'о аlternativъ foapte ценаntъ, adeкъ пе d'о парte îmmȣлціpea оаmenілорȣ пе пъмîntȣ, ії sileште а къȣta съ търеaskъ spаціȣлȣ destinatȣ пеntрȣ кȣлtȣра череалелорȣ пе пъмîntȣ, прin ȣрmаре а skimва пъdȣрі ші alte локȣрі пеаравіле, în кîmпȣрі de череале; апоі пе de алтъ парte 'і se înfъцішеазъ opiniȣnea лȣі Хȣmболdȣ: къ тъіеpеа пъdȣрілорȣ amерinцъ а ȣsка пъмîntȣлȣ, прin ȣрmаре amерinцъ omȣлȣ de лipsa ȣнȣі обieкtȣ (апъ) fъръ каре пȣ поате съ esiste. — Мȣлці din Natȣраліштi аȣ adȣnatȣ resȣлtatеле обсерваціȣнілорȣ fъкȣte spре aчestȣ skопȣ în diferite църи але пъмîntȣлȣі. Eatъ ȣнеле dintp'însеле:

Валеа Aragua în Амеріка мерidionaлъ а аръtatȣ ȣнȣ еsemплȣ foapte кȣріоsȣ пînъ ла че градȣ depinde îmmȣлціpea ші îmпȣціnаpea апеі, din îmmȣлціpea ші îmпȣціnаpea арборілорȣ. Aчeastъ вале este pretȣtindenea înконціȣратъ de мȣнці, ȣnde se afлъ о мȣлціme de isвоаре ші de пîраe, карі toate se skȣргȣ жоsȣ în вале ші formeзȣ ȣнȣ лакȣ, каре н'аре skȣрцере чі пȣmаі прin esалаціȣні de вапоаре de апе din toate zілеле, skоате prisosȣлȣ ші аша remine în екȣілібрȣ. Апоі s'a обсерватȣ къ din апȣлȣ 1555 кîndȣ 'л-а deskоперitȣ Oviédo пînъ ла апȣлȣ 1800 кîndȣ 'л-а възȣtȣ Хȣmболdȣ; aчestȣ лакȣ а skъzȣtȣ din півелȣлȣ лȣі кȣ чінчі saȣ шase пічіоаре ші s'a retrasȣ din марȣріле sale кȣ маі мȣlte міле (апглезе). Aчeste efeкte remаркавіле, тоці воіаціорії ле контрівȣе ла тъереа пъdȣрілорȣ че s'а ȣрmатȣ în aчestȣ локȣ пеконtenitȣ, în aчeste tpеі sекȣле. Dар кîndȣ ла înчепȣтȣлȣ sекоlȣлȣі актȣалȣ, resбелȣлȣ de independinцъ а înчепȣтȣ în Амеріка мерidionaлъ, каре а продȣsȣ къ лȣкръріле агріколе s'аȣ пъръsitȣ ші кȣ еле împреȣнъ ші тъереа пъdȣрілорȣ în бенеfічіȣлȣ агрікȣлтȣреі (spре а кîштіга локȣ) atȣнчі пъdȣріле tinepe аȣ înчепȣтȣ съ креаskъ; de atȣнчі înкоа în кȣрsȣ de о жȣмъtate de sекоlȣ, лакȣлȣ din поȣ s'а мъріtȣ ші а креskȣtȣ.

În Marmato еар în Амеріка мерidionaлъ în Провінціа Iopayan, s'a обсерватȣ dȣпе тъіереа репеde а пъdȣрілорȣ, о skъdenцъ mаре а rîȣрілорȣ în кîtȣ, în doі апі moріле dȣпе rîȣрі н'аȣ маі пȣtȣtȣ съ ȣмбле ші оаmenії възîndȣ къ кȣ toate къ къtъціmea плоілорȣ пȣ s'а împȣцінатȣ, апа s'а împȣціnatȣ întp'atîta, s' аȣ sперіаtȣ ші аȣ stpіratȣ: Че съ fачем ка съ пȣ пердemȣ апа? Sпре черкаре, аȣ fъкȣтȣ о леце ка пімінi съ пȣ tae кîці-ва апі арборії din пъdȣрі. Ші еаtъ къ înчетȣлȣ кȣ înчетȣлȣ апа а înчепȣтȣ съ se îmmȣлцеаskъ ші rîȣріле аȣ înчепȣтȣ съ креаskъ din поȣ.

Ла Rio-Ianeiro (капіtала Бразіліеі) s'а обсерватȣ о чіркȣmstanцъ апалогъ. Asemenea обсерваціȣні s'аȣ fъкȣтȣ ші ла Madeira каре, ла deskоперipеа еі ера о царъ foapte fертілъ, пе кîndȣ акȣмȣ, dȣпе че s'а тъіатȣ аколо о парte mаре de пъdȣрі каре о акоперea, кліма aчestеі insȣле este мȣлтȣ маі ȣskатъ ші fертілitatеа еі мȣлтȣ маі пȣцінȣ бȣнъ ка atȣнчі; кіаръ Scorridos, ȣнȣ rîȣ павігавілȣ de atȣнчі, акȣмȣ s'а ȣsкатȣ. Възîndȣ aчeasta, Портȣгезії аȣ datȣ акȣмȣ opdine къ пȣ е permisȣ німȣлȣі съ tae арборії каре se afлъ în вечіпъtatеа isвоарелорȣ ші пȣцȣрілорȣ.

Пînъ ла че градȣ арборії sîntȣ капавілі а ȣda аерȣлȣ прin esалаціȣнеа de ȣmezeaлъ каре ese neînчетатȣ прin fрȣnzеле лорȣ, о вedemȣ ла вestiції арборі порошi din insȣла Ferro (ȣна din insȣлеле Канаріче). Aчestі арборі sîntȣ totȣ de ȣна învеліці intp'ȣнȣ порȣ formatȣ de ȣmezeaла аерȣлȣі каре о atpагȣ кътре dînшії, апоі înritȣ aчeastъ ȣmezeaлъ аша de iȣte, în кîtȣ

împreцiȣрълȣ tрȣнкiȣлȣї лорȣ кȣрџе totȣ de ȣна о кътцime маре de апъ ка кîndȣ арȣ topna чi-не-ва мȣлтъ апъ пе арборї. Апоï fiindȣ къ пе d'о парte арборълȣ înгitе апъ, шi пе de алтъ парte atраџе вапорї saȣ абȣрї de апъ din аерȣ, de ачеea ачештї кȣрiошї арборї se înfъцiшеzȣ пар' къ staȣ în mizлокȣлȣ ȣнеї kaskade de апъ întр'ȣнȣ аерȣ плinȣ de нȣорї грошї. În цеара ачеasta, арборiї *ачештia formezȣ пентрȣ локȣi-торї, isвоаре неînvetate шi sîntȣ foapte прецȣite.* Eatъ aiчï ȣнȣ esemплȣ пъnъ ла че градȣ арборiї sîntȣ în stаре а esepsa о inflȣinцъ asȣпра ȣmezeлiї аерȣлȣї.

Оландeziї кîndȣ аȣ лȣатȣ în posesiȣнеа лорȣ insȣлеле Philippine, din eroismȣ, аȣ tъiatȣ аколо о *мȣлцime* de арборї прецiошї (de кȣiшоаре, de skорцiшоаре ш. ч. л), кȣ акопȣ d'a sȣi пре-цȣлȣ ачestорȣ aptiколе кътate în Еȣропа шi каре ле bindeaȣ нȣмаї еї sinгȣрї (în монополȣ). Ȣнȣ efeктȣ immediatȣ алȣ ачestеї лȣкрърї барбаре шi eroistiче ера, къ клima admiрабiлъ а ачestорȣ insȣле fepiчite маї 'nainte, s'a stpikatȣ пе ȣртъ кȣ totȣлȣ шi о ȣskъчiȣне nesȣпортабiлъ domina аколо.

De kîndȣ s'a îmmȣлцitȣ tъерea пъdȣрiлорȣ în Provence (în Францa), s'a îmmȣлцitȣ аколо шi ешiреа ȣраганелорȣ însoчite de пеатръ (гpindine).

De kîndȣ frȣmoaseле пъdȣрї че înкоронаȣ маї 'nainte мȣнцiї din Tirol, s'a stinsȣ прin toпорȣлȣ оаменiлорȣ, de atȣнчї клima чеа dȣлче de маї 'nainte din nopdȣлȣ Italieї, s'a adъогатȣ кȣ о кълdȣръ шi о ȣskъчiȣне неплькȣtъ. Bedemȣ dap de aiчï къ stареа вецetaцiȣнеї ȣнеї църї, inflȣinцеazъ шi asȣпра клimеї църiлорȣ înвечinate! Tiроlȣлȣ inflȣinцеazъ asȣпра Italieї!

În desepteле челе nisinoase din Afpika, нȣ плоъ niчї odatъ, кьчї аколо ȣнȣ арборȣ este ȣнȣ обiектȣ некȣnoskȣtȣ. Апоï întр'adeвърȣ, че фолосȣ арȣ adȣче плоаеа аколо? Че admiрабiлъ Проbedinцъ! Niчї о пiкътȣръ de плоае нȣ kade în zadapȣ пе пъmîntȣ!

Цermaniea în timпȣлȣ лȣї Tacitus a fostȣ акоперитъ *neste totȣ, de пъdȣрї nemърцinite.* Kîndȣ чitimȣ în ачestȣ aȣторȣ desпре *клima Цermaniеї* de atȣнчї, ажȣнџе *а пе imaцina* къ чitimȣ desпре deskpiepea клimеї *Siберiеї*; atîtȣ de asпръ а fostȣ atȣнчї клima în Церm.niea. Aiчï акȣmȣ чiвiлizaцiȣнеа а îndȣлчitȣ клima înкълzindȣ temпераtȣра прin tъерeа ȣнеї пърцї а ачелорȣ пъdȣрї цigantiче че акопереа atȣнчї neste мъsȣръ toatъ sȣпрафаца Цermaniеї dîndȣ-ї шi о ȣmezeaлъ neste мъsȣръ.

Dap шi църiле класiче din лȣmеа antiкъ konfipmezȣ ачeastъ faптъ.

În timпȣлȣ Domnieї Ispaeлiцiлорȣ în Палеstina, ачeastъ царъ ера вine локȣitъ шi fepiчitъ „ȣnde кȣрџеа рiȣрї de лапte шi miepe" (прекȣmȣ ziче Бiблia). Акȣmȣ Палеstina а debenitȣ о маре пȣstie, *нȣнȣмаї нелокȣitъ* dap шi *клima локȣлȣї* s'a skimбатȣ кȣtotȣлȣ sпре ръȣ; нȣмаї neтpi, nisinȣ, ȣнȣ пъmîntȣ nepoditорȣ шi о кълdȣръ nesȣпортабiлъ гъsеште воiaцiорȣлȣ în ачеле локȣрї, шi din мърimеа sa de маї 'nainte 'ї-а рemasȣ *нȣмаї maiestatea непорочiреї шi sȣbeniреа глорieї* saле din timпȣрiле трекȣте. Dap кaȣsa de че s'a înрътъцitȣ întр'atîta клima Палеstineї, este inbaziȣнеа барбарiлорȣ în маї мȣлте pîndȣрї, adȣкîndȣ debastaцiȣнї прin ферȣ шi фокȣ, atȣнчї аȣ omopîtȣ пе локȣitорiї ачелеї църї шi аȣ despъdъчinatȣ frȣmoaseле еї пъdȣрї.

De kîndȣ s'аȣ tъiatȣ пъdȣрiле каре, în timпȣрiле antiче акопереа мȣнtеле *Ida*, s'a nepdȣtȣ рiȣлȣ Pomanidop, de каре ворбеskȣ Aȣtорiї чеї векї. Апоï шi în toatъ Елаda bestitъ în antikitate *пентрȣ мȣлцimea* de isвоаре каре noseda, акȣmȣ ачeastъ цеаръ аре о клimъ ȣskatъ шi isвоареле еї s'a îmпȣцinatȣ, de kîndȣ аȣ tъiatȣ арборiї карї protежеаȣ ачeste isвоаре.

Валеа пе лîнгъ рiȣлȣ Tiber, апроапе de Рома каре, dȣпе повеstipea лȣї Plinius, а fostȣ odatъ валеа чеа маї frȣmoasъ din лȣmе, fepiчitъ în dapȣрiле Natȣреї апоï шi dекоратъ кȣ палate шi алте frȣmoase лȣкрȣрї але чiвiлisaцiȣнеї, акȣmȣ о гъsimȣ de totȣ пȣstiiъ шi акоперитъ кȣ tpiste pȣinе în каре domneште о тъчере de moapte, fiindȣ къ niчї о ȣртъ de вецetaцiȣне нȣ se bede, niчї ȣнȣ гласȣ de вр'о fiinцъ вie нȣ se aȣde аколо. Кaȣsa ачestеї skimбърї марї este, къ dȣпе че s'a дешeptatȣ ачeastъ вале 'naintea seкȣлiлорȣ d'a fi локȣinцa оаменiлорȣ, шi арборiї аȣ лipsitȣ, atȣнчї лipsiреа de ȣмбръ а гonitȣ пъ рeрiле, s'аȣ depъртatȣ шi skȣmпеле пiкътȣрї de роoъ шi de плоае, шi аша s'a skimбатȣ о царъ de бȣкȣрie întр'о вале de moapte!

3-леа. *Евеnimenteле елеmentaре* depîndȣ

еар пînъ ла внв градв de прezinца saв de абsinца арборілорв. Обсервацівні репetate ав арътatв, къ în църіле пъдвроase, пвнвмаї къ роѕа kade маї кв prisosв ші плоаеа маї desв, апоî ші піatра (грindina) ші вpaгане марї se întîmплъ маї рарв. În ачеste църї, електрічіtatеа аервлвї este маї модератъ, de ачеа нічї фвртвнї кв твнete нв s'арътв аша desв; dap двпе че s'ав тъiatъ пъдвріле, врагане, грindinї ші 'некъчівнї s'ав аретatв маї desв. În рапортвлв 'некъчівнілорв каре se ivesкв adese-орї în църіле desпоiete de пъдврї, Александрв de Хвмболдв, esплікъ ачеstв fenomenв în модвлв врмъторв: Kîndв внв мвнte este акоперітв кв арборї ші твфе, атвнчї кътъцimea de апъ каре kade аколо kite odatъ прin плоiле репезї ші tapї, нв se skврце îndatъ жоsв ла поалеле мвнтелвї, кънчї арборії ші твфеле формезв внв зъгазв натвралв în контра ачествia; de *ачеа тъкарв къ орї kîтв de маре арв fi кътъцimea* de апъ че а къзвтв прintр'о плоае репеde, ачеаstъ апъ se skврце жоsв înчетв ші нв продвче în вале о репеde вмfлътвръ din апеле pîвріlорв saв лаквріlорв. Dap внde мвнтеле е голв ші desпоiat de вецetaцівнї, аколо тоатъ кътъцimea ачеї de плої каре а къзвt пе вîрфв, îndatъ kade жоsв кв маре репезічівне, адвкîндв кв sine ші о парте din пъмîнтвлв мвнтелвї, de ачеа ведемв în ачештї мвнцї ніште верцї adînчї съпate din вîрфв пînъ ла поалеле мвнтелвї Апоï апа *къзîndв* кв о astв-фелв de репезічівне двпъ о плоае însemnatъ, îndatъ вмfлъ pîвріле прin кътъцimea еї ші кіарв прin кътъцimea пъмîнтвлвї каре а кърatв ші каре astвпъ пасацівлв pîвріlорв ші прin врмаре продвче 'некъчівнї марї. Еатъ de че лipsipea пъдврілорв în църіле мвнтoase, пе de о парте продвче вскъчівнї, еар пе de алта 'некъчівнї марї din timпв în timпв.

În Елвеціеа, зіче Dr. Balfour, штіе тоатъ лвмеа къ внde ав desпоiatв мвнцї de арборї, аколо pîвріле s'ав вskatв ші 'некъчівніле se întîmплъ foapte desв.

Църанії din цinвтвріле оріentале în Англia se вaitъ, къ de мвлте орї fînвлв лорв е 'некатв кв тотвлв, de kîndв *s'а desпоiатв мвнцii din преціврвлв* лорв. Dap пе insвла St. Hèlena s'а възвтв din контра къ пе kîndв s'а îmmвлцitв плантацівніле арборілорв пе ачеаstъ insвлъ, кълдвра estраорdinаръ че а domnitв маї 'nainte аколо, s'а temпeratв ші totв de odatъ 'некъчівніле ші враганеле bestite de маї *'nainte* каре ав datв ачештії insвле, înkisoapea лвї Наполеонв, о репвтацівне аша de реа, аквмв s'ав рърitв мвлтв.

Лîнгъ insвла Ascension s'а обсерватв къ внв фрвмосв isворв каре se afла în поалеле внвї мвнte акоперітв кв пъдврї, двпе че ав тъiatв пъдвріле мвнтелвї, isворвлв s'а фъквтв невъзвтв; dap neste kiцї-ва anї, двпе че мвнтеле немаї fiindв atinsв de мîiniле омвлвї, s'а акоперітв еар кв пъдврї, de atвнчї înкоаче isворвлв а înчепвтв din ноѕ съ isвораскъ кв îмбелшвгаре.

Este квріоsв а ведеа în *опвріле лвї* Plinius о fantъ чitatъ контраріъ; елв зіче къ: kîндв армadiea лвї Kasandep în кампаніеа din Хемвсв (Балканв) а тъiатв арборї spре s фаче фортіфікацівнї, ав възвтв къ *isвоареле* esв de свб арборії тъiaцї. Dap орї-квмв, ачеаstъ fantъ sinгвраtікъ рапортатъ de Plinius нв поате съ слъбеаскъ валоарea челорв-л-алте обсервацівнї свсв нвмite каре ав datв внв резвлtatв контраріv.

În Indostanв, în ачеаstъ цеаръ фабвлоаsъ внde ші fenomenele meteоролоціче se арътв în dimensівнї estраорdinape ші цirantive, *ведемв* къ în внеле провінчії, кътъцimea плоілорв каре kade neste anв, este de доѕъ-зечї de орї маї маре de kîтв în алте провінчії, ші s'а обсерватв къ кътъцimea лemпелорв че se afлъ în ачеste провінчії, se потрівеште кв diferinца кътъцimiлорв плоiї din ачеste diferite църї. Адекъ: о провінчіе, de доѕъ-зечї de орї маї богатъ în пъдврї, аре ші о клімъ de доѕъ-зечї de орї маї вmedъ.

Пînъ deвнъзi а domnitв ші în Indiea внв варбарismв непардонабілв în рапортвлв тъiepiї арборілорв. Еатъ че зіче desпре ачеаsta капітанв Harvey (Англезв): Întр'о зі intрîндв în мagaziile de лемне de фокв каре фврnisopї (контраkцiї) dав пентрв оштіре, амв възвтв къ а треia парте ші маї мвлтв din ачеste лемне ера de atласв ші алте лемне de мобіле din челе маї прецioase, маї прецioase înкъ ші de kîтв палisandрв! Съ-ші *imaцine чине-ва* аквмв внв баталіонв de solдaцї ферbîндв în тоате зілеле свпа лорв кв лемне de палisandрв ші de atласв! **Dap** de ла анвлв 1844, de kîndв întîiaшї-datъ а а-

dȣsȣ̆ de ла India doъъ тъжї de guttaperca (ȣnȣ̆ felȣ̆ de гȣmilastikȣ̆) în Eȣропа, ȣnde aȣ̆ гъsitȣ̆ ачеstȣ̆ материалȣ̆ foapte пречiosȣ̆ pentpȣ felȣpimї de indȣstpiї, de atȣnчї aȣ̆ пръпȣditȣ̆ în India 270,000 арборї de guttaperca *nȣmai ка sъ* skoatъ sȣкȣлȣ̆ лорȣ̆ че debine eлastikȣ̆ kîndȣ̆ se ръчеще. Оаре este акȣmȣ̆ de mipape ка ачеаstъ nimічіре оарбъ а арборілорȣ̆, а înpъȣtъцitȣ̆ în ȣнеле локȣрї klima Indieї întp'atîta în kîtȣ̆ локȣitорiї dintp'o провінчіе mape de *аколо* (d'o întindepe de 50 mile Англеzeштї) черȣръ а о пъръsi кȣ totȣлȣ̆ din каȣza ліпseї de апъ!

О asemenea fantъ negpeшitȣ̆ къ n'a пȣtȣtȣ̆ лipsi d'a tpaцe asȣпра лорȣ̆ преокȣпаціȣnї sepioase în каȣza ачеаsta. Аȣtopitъціле Англо-Indiene din Indostanȣ̆, spre черкаре aȣ̆ începȣtȣ̆ кȣ kîцї-ва anї înainte, а фаче аколо плантаціȣnї de арборї шi de пъдȣрї tinepe. Аȣtopitъціле Бpitaniче а înkȣpaціatȣ̆ шi пе Indienї кȣ felȣpimї de ажȣtoape шi de distinкціȣnї onopifiче în ачеаstъ întpeпpindepe. Indieniї плантеzȣ̆ maї кȣ предiлекціȣne арборiї de mirdaле. Пînъ акȣmȣ̆ peзȣлtatȣлȣ̆ a fostȣ̆ foapte îndestȣлъtopȣ̆. Nȣ nȣmaї къ келтȣеліле плантаціȣnілорȣ̆ s'aȣ̆ skosȣ̆ кȣ пpisosȣлȣ̆ dîndȣ шi бенеfiчiȣpї, ба înкъ inflȣinцеле fъкъtoape de біне але ачеstopȣ̆ плантаціȣnї noȣ̆e asȣпра îmбȣnъtъціpeї клімеї, s'aȣ̆ аръtatȣ̆ întp'ȣnȣ̆ modȣ̆ foapte ремаркабiлȣ̆.

Аша dap, peзȣлtatȣлȣ̆ tȣtȣлорȣ̆ ачеstopȣ̆ черчетърї а аръtatȣ̆ къ леціле Natȣреї шi але чiвiлisaціȣneї se афлȣ̆ kîte odatъ întp'о коліziȣne; къ omȣлȣ̆ în лȣкръріле sale asȣпра пъmîntȣлȣї sъ nȣ fie totȣ̆ de ȣna insnipatȣ̆ de ideї foapte mъpцinite шi eroiste, шi kîndȣ̆ вреа sъ stъpneaskъ din пъmîntȣ̆ toate лȣкръріле каре i se парȣ̆ къ nȣ-ї sîntȣ̆ de folosȣ̆, atȣnчї елȣ̆ sъ nȣ esплoteze кȣ о mape abiditate чеде folositoape! Ȣnȣ̆ sistemȣ̆ mікроnimosȣ̆ шi *nепревъzъtopȣ̆* ïї ва adȣче negpeшitȣ̆ mapї въtъmърї. Din kontpa ценеpositatea omȣлȣї кътре semeniї sъї ка шi кътре toatъ Natȣра, este гаранцiea fepiчipeї viitopȣлȣї neamȣлȣї съȣ̆.

Kȣestiȣnї Agpikoле.

II. INSEKTЕЛЕ ВЪТЪМЪТОАРЕ.

Opdinȣлȣ̆.

Lepidoptere.

Întpe papilones saȣ̆ flȣtȣріле de zi, sîntȣ̆:

Papilio Brasicae saȣ̆ flȣtȣpe de варзъ (fir. 50). Omida ачеstȣї flȣtȣpe фаче stpiкъчiȣnї foapte mapї în гръdinї шi легȣmї, къчї mъnînкъ toate felȣріле de варзъ: гълiї, конопide шi panіцъ; еа nȣ nȣmaї къ mъnînкъ fpȣnzeле ачеstopȣ̆ легȣmї, чї шi mînжеште fpȣnzeле pemase кȣ eskpementeле (балiга) eї, пріn ȣpmape ачеste плanтe se bestejeskȣ̆ кȣ totȣлȣ̆. Flȣtȣріле ачеsta se apatъ пpimъвара în гръdinї de легȣmї, о femeлъ nȣne atȣnчї kîte 500—600 de oaъ. În 14 zile esȣ̆ omide галбіне din ачеste oaъ, кȣ капȣ negpȣ, însъ пе ȣpmъ se skimбȣ̆ шi debinȣ̆ верziшoape, кȣ о варгъ галбінъ пе spinape шi mȣлte nete negpe пе корпȣ̆. În tpeї sъптъmînї, omida e біне кpeskȣtъ шi debine nimfъ; în ачеаstъ stape pemîne 14 zile, пе ȣpmъ ese flȣtȣpȣлȣ̆ каре ape аpinї албе, *nȣmaї* колцȣріле din ainte але аpinілорȣ̆ sîntȣ̆ negpe, dap femeла ape шi nimite nete negpe în mizлокȣлȣ̆ арінілорȣ̆ sale. Femeла tînъpъ kîndȣ̆ abia e nъskȣtъ, adeкъ ла înчепȣтȣлȣ̆ лȣї Аȣгȣstȣ̆, îndatъ nȣne oaъ din каре esȣ̆ eap omide; ачеste omide de ценерацiȣnea а doȣ̆a, fakȣ̆ în гръdinї de легȣmї înкъ maї mȣлte пагȣбї de kîtȣ̆ челе d'întîiȣ̆. Mizлокȣлȣ̆ челȣ̆ maї бȣnȣ̆ d'a skъпа легȣmiле de ачеste insekte въtъmъtoape, este d'a nimiчi nimfeле (колцаte) верziшoape-албе але ачеsteї insekte din amîndoȣ̆e ценераціiле în Iȣлiе saȣ̆ în toamnъ, шi a пpinde femeла пînъ kîndȣ̆ n'a nȣsȣ̆ oaъ шi a о nimiчi.

Papilio Crataegi. Чine n'a въzȣtȣ̆ пе ачеstȣ̆ flȣtȣpe албȣ̆ кȣ віне negpe пе аpinї, каре se цinȣ̆ kite sȣte ла ȣnȣ̆ локȣ̆ гръmъdiцї, maї кȣ seamъ кътре seapъ шi dimineaцa? Dap поate къ тоцї nȣ шtiȣ̆ къ ачеstȣ̆ insektȣ̆ este ȣnȣлȣ̆ din чеї maї въtъmъtopї pentpȣ pomї; adeкъ dȣne че лapва лȣї

а mîнкatŭ fрȣnza ши foiле nomiлорŭ, în лȣna лȣĭ Maiŭ ши Iȣnie, atȣnчĭ vine ши fлȣtȣрiле în nерsoanъ ши stрiкъ ачеea че лаrва sa a лъsatŭ dȣnе eĭ. Femeлa nȣne 150 de oaъ галбine лȣчitoape грътъdite în гръmezĭ potȣnde ши ле denȣne не faца de sȣsŭ a fрȣnzeĭ; în лȣna лȣĭ Iȣлie esŭ лаrве tinеpe, галбine кȣ капetiле negre карĭ înвелеsкŭ fрȣnza кȣ o цесътȣръ finъ пар' къ арŭ fi de mътase, ши апоĭ înчепŭ а o mînка, adeкъ нȣmaĭ nаptea moaле a fрȣnzeĭ тъnînкŭ, ne kîndŭ nаptea tape (нервȣръ) o лаsŭ. Dȣnе че a stрiкatŭ o foaie, înчене а stрiка totŭ în ачеstŭ modŭ ши a doȣa ши a трeia nînъ kîndŭ aȣ stрiкatŭ toate foiле ȣnȣĭ nomŭ, акȣmŭ nomȣлŭ e пръпъditŭ. Dap kîndŭ înчене toamna, лаrвеле ачеstea каре se цinŭ не foĭ aȣ ȣnŭ instinкtŭ кȣрiosŭ къ леагъ npin fipeле de mътase каре skotŭ din гȣръ, foiле sлъbite не ȣnde se цinŭ, de ръmȣрiле арборiлорŭ ка съ нȣ казъ. În ачеste кȣĭбȣрĭ aptifiчiaле, лаrва pemîne nemiшкатъ ка moaptъ toatъ eapna; însъ npiмъвара kîndŭ înчене fрȣnza a eши, se deшteptŭ ши еле ши înчепŭ лȣкрареа лорŭ de stрiкъчiȣne кȣ o нȣtepe înкъ ши maĭ mape de kîtŭ în anȣлŭ tрeкȣtŭ.

Mizлокȣлŭ челŭ maĭ bȣnŭ d'a sкъпа nomiĭ de ачеstŭ biчiŭ este d'a кȣлеце oaъле ши лаrвеле tinеpe saŭ кpesкȣte, (atȣnчĭ aȣ skimbatŭ кoлoapea ши sîntŭ negre не sninape, кȣ doȣъ верцĭ галбine în лȣнцimea корнȣлȣĭ лорŭ ши sîntŭ акonеpite кȣ nерĭ албĭ ши negrĭ) ши съ арзъ кȣĭбȣрiле лорŭ eapna.

O împреціȣрape кȣрioasъ este ла ачеstŭ fлȣtȣpe, къ kîndŭ ese din гoгoaшe, sлoboade din шezȣtŭ kîte-ва пiкътȣрĭ рoшiĭ каре кadŭ не foĭ ш каре a datŭ oкasiȣne ла прежȣdiціŭ de nлoĭ de sînце.

În рапортȣлŭ fрȣmȣseціĭ лорŭ între fлȣtȣрiĭ de zi menціonemŭ.

Gastropacha procesionis. Лаrва ачеstȣĭ fлȣtȣpe каре тръеште не stежарŭ ши îĭ este въtъmътoape, арatъ o чipкȣmstanцъ кȣрioasъ къ noanтea ese afаръ ла nлimбъpĭ în bande регȣлate ка ла o прочеsiȣne soлemneлъ ши dimineaцa se întoрkŭ eap în opdinȣлŭ ачеsta în кȣĭбȣрiле лорŭ; апоĭ цесътȣра saŭ каsa de mътase нȣ înвълеште нȣmaĭ o лаrвъ, чi toatъ soчietatea din каре în лȣna лȣĭ Aȣгȣstŭ esŭ fлȣtȣрĭ. Kîndŭ se нȣнŭ не nieлеа omȣлȣĭ, продȣкŭ o mînкъpime ши кiapŭ o inflamaціȣne а niелеĭ. O sneцъ din ачешtĭ fлȣtȣрĭ нȣmitъ Gastropacha Neustria (fir. 39) e foapte въtъmътoape nomiлорŭ, къчĭ femeлa лinеште oaъле sале ка ȣnŭ inелŭ împрeціȣрȣлŭ mȣгȣрiлорŭ ши рamȣрiлорŭ tinepe, апоĭ лаrвеле каре esŭ, stрiкŭ nomiĭ; oaъле ачеstорŭ fлȣtрĭ sîntŭ лinite ȣnȣ de алtȣ npintр'o matepie клеioasъ каре faче къ nічĭ nлoiле iернеĭ нȣ noate съ ле desлineaskъ.

Phalaena noctua (fir. 40). Ла noĭ ачеastъ inseктъ e papŭ, însъ în nаptea nopdiкъ a Eȣрoneĭ агрiкȣлтoрiĭ se temŭ de dînsa къчĭ noate съ ameninце реколте de грîŭ ши de seкаръ. Гȣвернȣлŭ Рȣseskŭ a xotapit o премie nentре ачела каре ва арата mizлокȣлŭ челŭ maĭ sigȣрŭ npin каре noate sкъпа агрiкȣлтoрȣлŭ de ачеstŭ inemiкŭ pedȣтабiлŭ.

Phalaena pomana (fir 42). Ачеstŭ fлȣtȣpe fрȣmosŭ e vinoвatŭ къ mереле ши nереле noastpe se ȣmпле de вермĭ. Femeлa ачеstȣĭ fлȣtȣpe нȣне oaъле sале în лȣna лȣĭ Maiŭ în floapea mepiлорŭ ши а nepiлорŭ, ȣnde, neste neste нȣціне zile ese o лаrвъ (viepme) каре pemîne în întpȣлŭ nomȣлȣĭ nînъ înaintea matȣpitъціĭ лȣĭ, (kîndŭ нȣ s'a коптŭ înкъ) ши каре faче къ ачеste noame kadŭ npea de timпȣрiŭ din арборĭ. În natpȣ sъптъmînĭ лареле ачеstea aȣ sfîpшitŭ крештеpea лорŭ, апоĭ esŭ din noame ши faкŭ niшte цесътȣрĭ албе de mътase în кренътȣрiле кожiлорŭ de арборĭ ши aколо se askȣndŭ. Dȣnе kîte-ва zile esŭ fлȣtȣрĭ nерfeкцĭ, нȣнŭ oaъле лор în noamеле mapĭ ши maĭ кȣ seamъ în mepiĭ чеĭ maĭ bȣnĭ, de ȣnde se desвoлtŭ înкъ maĭ mȣлtе лаrве (вермĭ) de kîtŭ din цeнepaціȣnea întîea. (Fir. 42 a) арatъ o bȣкатъ de nъръ кȣ лаrва întр'însȣлŭ.

Кȣръцeniea кръпътȣрiлорŭ de арборĭ de nomĭ npiмъвара snpe a nimiчi кȣĭбȣлŭ inseктелорŭ de aколо ши nimiчipea noamелорŭ stрiкate, ворŭ ажȣta mȣлtŭ în кoнтpa pesnîndipeĭ ачеstеĭ inseкte.

Phalaena pyralis (fir. 41). Ачеastъ sneцъ ши mȣлtе алтеле sборŭ ла лȣminъ kîndŭ o вedŭ, ши s'арȣнкŭ кiapŭ întр'însa. Ачеastъ sneцъ mikъ тръеште не mepĭ ȣnde faче кȣĭбȣлŭ eĭ (fir. 41, a) не nаptea de жosŭ a fрȣnzeĭ înвълindȣse aколо întр'o цесътȣръ албъ din каре inseкta nерfeктъ ese în лȣna лȣĭ Sentembpie

Phalaena granella saŭ inseкta (гîргъpiца) de

sекаръ ші грîȣ̆ (fiг. 43). Ачеastъ insектъ este перікȣлоasъ пентрȣ магазіĭ de sекаръ ші грîȣ̆; se apатъ în лȣна лȣĭ Маiȣ̆, Іȣніe ші Іȣліe; feмела пȣне atȣнчĭ оаъле sале în боабеле de грîȣ̆ ші de sекаръ; ларвеле tinepe îнгъреskȣ̆ боабеле de грîȣ̆, înвълindȣ̆ маĭ мȣлte боабе кȣ цесътȣра лорȣ̆, ші astȣ̆-фелȣ̆ sîntȣ̆ în stape съ нimiчеаskъ мȣлцime de гръмezĭ de sекаръ ші грîȣ̆. În лȣна лȣĭ Аȣгȣstȣ̆ ші Sептемвріе ларва se пȣне пе пъpeцiĭ магазieĭ, deвine nимфъ ші peмîne аколо *toatъ eapна, iap пріmъвара* deвine flȣtȣpe.

О алтъ sпецъ de гîргъріцъ este *Tinea pyrophagella* (fiг. 45) каре se цine маĭ кȣ seaмъ în грîȣ̆, adeкъ se цine în întpȣлȣ̆ бобȣлȣĭ ші мънînкъ toatъ фъina dintp'însȣлȣ̆ пе кînдȣ̆ пе din афаръ нȣ s'apатъ нічĭ о ȣpмъ de ачеastъ stpікъчiȣне.

Mizлокȣлȣ̆ челȣ̆ маĭ бȣнȣ̆ d'a sкъпа грîȣлȣ̆ ші sекара de ачеste insекte, este deasa вîntȣpape ші кȣръцеnie, апоĭ непȣтîndȣ̆ sкъпа нічĭ atȣнчĭ, съ маčine грîȣлȣ̆ ші sекара de фъinъ.

Phalaene crinella saȣ̆ молете de хаîне (fiг. 44) Ларва ачеsteĭ insекte se цine în постaвȣ̆ *ші плаnome* фъкȣte кȣ пърȣ̆ de каĭ ші în блъnĭ пе каре ле stpікъ; insекta ачеаsta se обsервеазъ sбȣpîndȣ̆ *noantea în ziлеле* de варъ în каsеле оаменілорȣ̆ апропііndȣse de лȣмînapea апрinsъ, пе кînдȣ̆ zioa шаde лініштitъ în дȣлапȣріле de хаîне ші în алте локȣрĭ обskȣpe, ларва eĭ îшĭ фаче о каsъ чілindpікъ de матеріĭ лîноase saȣ̆ пъроase ȣнde se цine; еа фаче în постaвȣ̆ кîte odатъ галеріĭ лȣнцĭ, din інтервалȣ̆ în інтервалȣ̆ фаче ші гъȣрĭ ші аша препъdeште постaвȣлȣ̆. Нȣмаĭ еapна нȣ se îмпъцеште. Аерізіреа хаînелорȣ̆, saлтелелорȣ̆ ші блъnілорȣ̆ ші бътаea кȣ пȣеле, не sкапъ de ачеste insекte препъditoape.

Phalaena alucida saȣ̆ flȣtȣріле de мъчешȣ̆ (fiг. 46), каре аріnĭ галбine, dintpe каре челе din dъpъtȣ̆ аȣ̆ tpeĭ пене мічĭ. Пе mizлокȣлȣ̆ аріпелорȣ̆ din аinte аȣ̆ о легътȣpъ рошіe; ларвеле eĭ верzĭ ші пъроase se цinȣ̆ *пе мъчешȣ̆* (fiг. 46 а) ші пе tpandaфipiĭ din гръdinĭ кърора ле мънînкъ бобочiĭ ші мȣгȣрiĭ ші аша îĭ stpікъ.

Papilio machaon saȣ̆ коada pîndȣpелелорȣ̆ (fiг. 48) е галбinȣ̆ кȣ о гарnitȣpъ неагръ ла марцine, аріпеле din аinte sîntȣ̆ пътate ла марцine; лȣнцimea лȣĭ е de 12 лініĭ ші ларцimea de 38 лініĭ.

Vanessa antiopa saȣ̆ мантаоа de жале (fiг. 49) е de колоаре оакешъ кȣ о гарnitȣpъ галбinъ ші кȣ пете вiнете înaintea марцineĭ esteріоape; лȣнцimea лȣĭ е de 11 лініĭ ші лъpцimea de 34‴ Dap întpe flȣtȣріĭ de крепȣsкȣле манцinemȣ̆.

Sphinx atropos saȣ̆ капȣлȣ̆ de мортȣ̆ (fiг. 47), аріпеле sале din аinte sîntȣ̆ негре-оакеше бътîndȣ̆ че-ва în галбinȣ̆, аріпеле din dъpъtȣ̆ sîntȣ̆ галбine кȣ doȣъ легътȣpĭ негре, лȣнцimea е de 2″ $1/3$ ші лъpцimea е de 4″, dap чіркȣмstанца чеа маĭ кȣріоasъ ла ачеstȣ̆ flȣtȣpe este къ пе sпinape поартъ ȣнȣ̆ desemnȣ̆ каре seaмънъ întокмаĭ *кȣ капȣлȣ̆ ȣнȣĭ омȣ̆ мортȣ̆*; astȣ̆-фелȣ̆ Натȣpа е плінъ de apте, de фрȣмȣсеце ші d'о înвенціȣне admiрабілъ а армоніеĭ колоріlорȣ̆ ші а регȣларітъціĭ desemнелорȣ̆ ла ачеste мічĭ креатȣpĭ але eĭ, че se нȣмеskȣ̆ flȣtȣpĭ.

КОМȣNIКАЦІȣNĬ ШТІІNЦІFIЧЕ, МІЧĬ.

Парафінȣлȣ̆ ші фотоценȣлȣ̆, артіколе ноȣ̆е de лȣмінape. Ȣнеле din deskоперіріле челе маĭ фрȣмоase але кіміеĭ моdерне, este deskоперіреа парафінȣлȣĭ ші а фотоценȣлȣĭ de кърбȣнĭ фосілĭ. Фотоценȣлȣ̆ este ȣнȣ̆ фелȣ̆ de ȣнтȣ̆ каре seaмънъ кȣ ȣнтȣлȣ̆ de лемнȣ̆, dap парафінȣлȣ̆ este о матеріе solidъ ші албъ întокмаĭ ка sпермацетȣлȣ̆. Amîndoȣ̆е konstitȣе ȣнȣ̆ артіколȣ̆ фоарте бȣнȣ̆ ші eftinȣ̆ пентрȣ лȣмінърĭ. О лȣмінape de парафінȣ̆ арde de doȣъ орĭ маĭ лȣмінoȣ̆ de кîtȣ̆ о лȣмінape de seȣ̆. Dакъ не adȣчемȣ̆ а минте, къ seȣлȣ̆, чеара ші ȣнтȣлȣ̆ de лемнȣ̆ se skȣмпеskȣ̆ din zi în zi маĭ мȣлтȣ̆, о съ admіръмȣ̆ кіміа моdерnъ каре а гъsitȣ̆ матеріĭ ноȣ̆е de лȣмінърĭ skоцindȣ-ле din кърбȣнĭ фосілĭ карĭ se афлъ în кътъцimĭ imense în пъмîнтȣ̆. Аша dap негрешitȣ̆ къ ценерацiȣніле віitoape ворȣ̆ авеа лȣмінърĭ мȣлтȣ̆ маĭ фрȣмоase ші мȣлтȣ̆ маĭ eftine de кîtȣ̆ ноĭ. Dap че skаматоріȣ admірабілъ, d'a skімба кърбȣнĭ în sпермацетȣ̆!

Тіпографіа Націоналъ а лȣĭ Іоisfȣ̆ Романовȣ̆ ші Комп.